

для ансамблевих виступів (формейшен) відмінною ознакою є додаванням у тренувальний процес великої кількості командної технічної підготовки, при якій необхідно не тільки досконало навчити танцюристів значній кількості різноманітних рухів і їх поєднань, а й розвивати основні фізичні якості, такі як: сила, витривалість, гнучкість, швидкість, координація, завдяки яким виконавці здобувають техніку і ансамблевість виконання, осмисленість композиційного перестроювання, витривалість в виконавській діяльності. Однак, слід зауважити, що методика навчання техніці танцю існує і застосовується вже багато років, вона систематизована, має загальні принципи і відмінності в залежності від стилю і характеру пластичної мови. Але, на жаль, поки немає достатньо переконливої педагогічної методики виховання танцювальної виразності, є тільки окремі прийоми і способи, найчастіше запозичені з інших педагогічних методик і освітньо-виховних систем. У зв'язку із специфікою конкурсів бального танцю творча складова часто відходить на другий план і бальні танці все більше набувають риси спорту. Дуже часто при підготовці виконавців бальних танців педагоги не враховують, що бальна хореографія виникла на основі історико-побутових танців, — головним чином придворних, світських, у яких пластичний етикет грав головну роль, визначаючи стиль, зміст і манеру виконання танців. Не можна забувати, що бальний танець у будь-якому вираженні — це передусім танцювальне мистецтво, і треба виховувати в учня дотримання танцювальної культури і пластичного етикету.

Школи танців завжди були оплотом естетичної культури людини. На кожному етапі в ході багаторічної підготовки танцюриста вирішуються певні навчальні завдання, а спадкоємність результатів цієї діяльності покликана забезпечити безперервність і прогресивний характер становлення танцюриста. Завдання, які стоять перед педагогом на кожному етапі роботи, обумовлені вимогами, які пред'являє змагальна та концертна діяльність, і визначають зміст навчального процесу. І тільки гармонійний розподіл під час всіх видів підготовки може привести до бажаного результату. Це дозволяє зробити висновок про необхідність ретельніше і детальніше вивчати історію бального танцю, шанобливо ставитись до його витоків і традицій, а також розуміти його естетичну суть і цінності.

Е. Самойлова

РОЗВИТОК ДИСЦИПЛІНИ «ХОРЕОГРАФІЧНИЙ АНСАМБЛЬ» У СУЧАСНІЙ ХОРЕОГРАФІЇ

Е. Satoilova

DEVELOPMENT OF THE “CHOREOGRAPHIC ENSEMBLE” DISCIPLINE IN CONTEMPORARY CHOREOGRAPHY

«Хореографічний ансамбль» — навчальна дисципліна, яка є складовою частиною навчання та професійної підготовки майбутнього артиста професійного хореографічного колективу, балетмейстера-репетитора і керівника аматорського колективу. Саме тут використовуються та об'єднуються знання, вміння та навички, які студент отримує на фахових дисциплінах з сучасного танцю, класичного танцю, народно-сценічного танцю, мистецтва балетмейстера, гімнастики.

Курс «Хореографічний ансамбль» у системі підготовки артиста, балетмейстера ансамблю сучасного танцю, викладача хореографічних дисциплін має велике значення. Саме тут використовуються та об'єднуються знання, вміння й навички, які студент отримує на фахових дисциплінах з «класичного танцю», «сучасного популярного», «джаз -» та «модерн-танців», «спортивного бального» і «народно-сценічного танців», «мистецтву балетмейстера», «гімнастики», «основах режисури».

Сучасний стан та професійність роботи хореографічного ансамблю, зроблено класифікацію його стилів і напрямів у сучасній хореографії. Нинішній розвиток сучасних форм хореографії, розширення сфери інтересів дослідників завдяки вивченню більшого різноманіття їх стилів і видів відбувається під знаком інтеграції в галузі культури та мистецтв. Активне співробітництво та обмін досвідом між українськими і зарубіжними фахівцями відкрили необмежені можливості для творчого пошуку, проте недостатня теоретична база, нечітке усвідомлення характерних ознак різних напрямків сучасної хореографії призвели до змішування різних за сутністю стилів та видів. У результаті утворилися нерегламентовані художні форми, які важко класифікувати однозначно. У ході дослідження було визначено, що ця дисципліна – це своєрідний пласт у мистецтві танцю, він має свою, неповторну специфіку, витонченість та енергетику. Його можна розглядати, як систематизований курс з історії хореографічного мистецтва, балетного понятійно-категоріального апарату, теорії та методики виконання рухів, вправ, комбінацій з класичного, історико-побутового, народно-сценічного, характерного та бального танцю, а також із сучасних танцювальних форм – modern jazz dance, contemporary dance, hip-hop dance. Навчальна дисципліна, яка є однією з основних для підготовки бакалаврів та студентів магістратури за спеціалізацією «Сучасна хореографія». У зв'язку з цим вивчення цього предмета передбачає самостійну роботу студентів.

Для кращого опанування матеріалу та поповнення своїх знань, студентам рекомендується занотовувати окремі рухи, комбінації та етюди, використовуючи короткий систему запису рухів та малюнків.

Також важливо почуття стилю танцювального напрямку, який виконується. Необхідно дотримуватись стилістики хореографії, певного танцювального напрямку. Стиль можна назвати характером танцю, і дуже важливо його дотримуватись.

Крім цього необхідно відвідувати репетиції і концерти ансамблів сучасного танцю інших міст країни, звертаючи увагу на рівень виконавської майстерності, тематику хореографічних творів, правдивість костюму, зв'язок хореографічної лексики та музики.

Необхідно слідкувати за проведенням Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів і фестивалів із сучасної хореографії.

Сценічний простір, наданий танцівнику, в якому йому допустимо рухатись, повинен бути максимально заповнений його тілом, звичайно, не одночасно, а в процесі виконання поставленого хореографічного завдання. Безумовно, це залежить від композиції, створеної балетмейстером, але і сам виконавець повинен уміти розширяти, подовжувати кожний свій рух, максимально заповнюючи сцену, звичайно, якщо це не йде врозріз із характером лексики.

Хореографія — це сценічне мистецтво, тому для втілення образу чи характеру артисту допомагає акторська майстерність. Передусім для танцівника це пластична акторська виразність, коли обличчя виконавця виражає мінімум емоцій, але його танець залишається наповненим тим образним завданням, яке він виражає. Це залежить від уміння м'язів, якими керує актор-виконавець, випромінювати за допомогою прийомів руху поставлене образно-пластичне завдання. Тоді виникає відчуття, що «танцює все тіло і душа».

Всі складові частини ансамблевої роботи дуже важливі. Але основна частина репетиційного часу повинна приділятися роботі над засвоєнням репертуару.

Відсутність досліджень дисципліни «Хореографічний ансамбль» демонструє гостру проблему хореографічної освіти — відсутність навичок роботи над створенням власної хореографії, яка має відображати емоційний стан нашого сучасника, дійсність якого за історичними, культурними і соціальними ознаками відмінна і також унікальна.

Дисципліна «Хореографічний ансамбль» в Україні знаходиться в стадії розвитку, попри те, що немає підходящої інфраструктури, підтримки з боку держави. Проте колективи активно переймають досвід зарубіжних колег, беруть участь у майстер-класах, запрошуючи хореографів для постановки нових вистав.

Є. Подкопай, Д. Шаршонь

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МУЗИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ДО ЗАНЬ З АНСАМБЛЕМ НАРОДНОГО ТАНЦЮ

Y. Podkopaï, D. Sharshon

FEATURES OF PREPARING MUSICAL MATERIAL FOR CLASSES WITH A FOLK DANCE ENSEMBLE

Професія акомпаніатора-концертмейстера, маючи власну історію становлення та розвитку, на сьогодні постійно збагачується новими завданнями. Це пов'язане насамперед із затребуваністю мистецтва акомпанементу в найрізноманітніших сферах сучасного культурно-навчального простору, зокрема у хореографічно-танцювальній царині, де від музиканта вимагається вирішення специфічних завдань. Зазначене зумовлює актуальність запропонованої теми.

Особливості підготовки музичного матеріалу до занять з ансамблем народного танцю можна умовно розподілити на три групи, відповідно до тих труднощів, з якими стикається у роботі акомпаніатор-концертмейстер.

По-перше, це знання — відбір — підбір необхідного музичного матеріалу.

По-друге, вирішення питань, пов'язаних з інструментарієм.

По-третє, адаптація обраного музичного матеріалу до навчального процесу та концертного виступу.

Розглянемо окреслені особливості більш детально.

1. Як відомо, народні танці, які складають репертуарну основу ансамблю, мають не лише типові (характерні) хореографічні рухи та фігури, але й достатньо регламентований музичний супровід. Отже, акомпаніатор-концертмейстер повинен вільно орієнтуватися у народно-танцювальному репертуарі, знати специфіку того чи іншого танцю, мати ці знання не лише «в руках», але й «на